

Právní aspekty podnikání v Bulharsku

Martin Vacek

Ředitel

PETERKA & PARTNERS, Sofie

Úprava systému podpory zahraničních investic od 17.3.2009:

- Došlo k více než dvojnásobnému snížení **minimálního prahu** u jednotlivých tříd investic - např. obecný práh: třída A z 70 mil. EUR na 32 mil. EUR, třída B ze 40 mil. EUR na 16 mil. EUR
- Nižší limity byly stanoveny i pro investice v regionech s vysokou nezaměstnaností a pro investice v sektoru high-tech.
- Při klasifikaci investice se zvažuje nejen její počáteční hodnota, nýbrž i celková výše zamýšlené investice.

Formy podniků v Bulharsku

- **Obchodní společnosti:** veřejná obchodní společnost, komanditní společnost (bez a s akciemi), společnost s ručením omezeným, akciová společnost
  - Zahraniční účast bez omezení
  - Registrace v obchodním rejstříku probíhá od roku 2008 u Registračního úřadu – krátké registrační lhůty, bezplatný internetový přístup, elektronické podání dokumentů
  - Registrace k daním a pro statistické účely – ex officio
  - Neexistuje žádný obecný systém živnostenských oprávnění
- **Jiné formy:** organizační složka, obchodní zastoupení, družstvo, samostatný živnostník

Společnost s ručením omezeným

- **Základní kapitál:** 5.000 BGN (2.556 EUR), přičemž 35% z této částky musí být uhrazeno před registrací – zbývající část pak do dvou let;
- Společenská smlouva nemusí být ověřena notářem;
- **Orgány:** valná hromada / jednatel(é);
- Společníci jsou odpovědní za závazky společnosti do výše svých podílů na základním kapitálu;
- **Státní registrační poplatek:** 160 BGN/110 BGN – elektronické podání dokumentů.

Akciová společnost

- **Základní kapitál:** 50.000 BGN (25.565 EUR), přičemž 25% z této částky musí být uhrazeno před registrací – zbývající část pak do dvou let;
- AD je jediný typ společnosti **obchodovatelné na bulharské burze;**
- AD může vydávat akcie na jméno, na majitele, preferenční, akcie ve formě materiální a nemateriální;
- Dva typy řízení – jednostupňové (představenstvo) a dvoustupňové (vedení/dozorčí rada);
- **Členové orgánů společnosti** jsou povinni poskytnout **záruku** svého řízení v **minimální výši odpovídající třem hrubým platům;**
- Přísná pravidla pro rozdělování zisku / pravidla podkapitalizace;
- AD je povinna vytvářet a udržovat **rezervní fond v minimální výši odpovídající 1/10 základního kapitálu** za účelem pokrytí ztrát stávajícího roku a minulých let
- Audit všech akciových společností je zákonnou povinností.
- Státní registrační poplatek: 460 BGN/320 BGN – elektronické podání

- **Daň z příjmu právnických osob**: 10% - nejnižší v EU
- **DPH** – základní sazba 20%; (pro turistické agentury a turistické kanceláře 7%)
- **Nové náležitosti faktur**: podpis osob, které fakturu vystavují, již není zákonným požadavkem na obsah platné faktury
- **Dividendy**: 0% pro daňové rezidenty EU/EHP (s účinností od ledna roku 2009); 5% srážková daň při výplatě dividend nerezidentům
- **Kapitálové zisky** z obchodování s cennými papíry na bulharské burze jsou od daně osvobozeny. Od ledna 2009 toto platí i pro kapitálové zisky realizované na jakémkoli regulovaném trhu v členském státě EU/EHP
- **Daň z příjmu fyzických osob** – 10%.

- Vysoký stupeň ochrany zaměstnanců;
- **Maximální pracovní doba:** 8 hodin denně/ 40 hodin týdně. Práce předčas je zakázána (výjimečně 150 hodin ročně)
- **Roční dovolená:** minimálně 20 pracovních dnů;
- **Pravidelné lékařské kontroly;**
- Povinnosti zaměstnavatele týkající se **ochrany bezpečnosti a zdraví při práci;**
- **Zkušební doba:** max. 6 měsíců; nelze opakovat;
- **Výpovědní lhůta** se pohybuje v rozmezí od 30 dnů do 3 měsíců;
- Pracovní smlouvy **registruje** Národní daňový úřad – 3 dny po podpisu smlouvy, 7 dnů po ukončení pracovního poměru;
- **Občané států EU** mají neomezený přístup na bulharský trh práce

Pracovní poměr v Bulharsku

Některá vládní opatření

- Na základě nařízení č. 44/2009 vláda zavedla opatření na podporu podniků, v důsledku krize stanovila **zkrácenou pracovní dobu** ve formě **měsíční odměny ve výši 120 BGN na zaměstnance** v sektoru průmyslu a služeb, kterou lze vyplácet maximálně po dobu tří po sobě následujících měsíců.
- Vláda vstoupila do sociálního zabezpečení – **snížení sociálního zabezpečení pro podniky** (8:10:12 – 8% zaměstnanec, 10% zaměstnavatel, 12% stát).
- **Zvýšení zdravotního pojištění** – ze 6% na 8%

Nabytí nemovitostí v Bulharsku

- **2 fáze:**
  - Podpis smlouvy před veřejným notářem,
  - Registrace smlouvy v registru majetku – vlastnické právo je převedeno následně po registraci
- **Doplňující registrace:**
  - Registrace nabytí majetku u Národního daňového úřadu – do dvou měsíců;
  - Zahraniční subjekty by se měly registrovat v registru BULSTAT - do 7 dnů;
  - Změna systému registrace z registru založeného na registraci podle osob na systém registrace podle majetku. V současné době fungují oba systémy.
  - Elektronický přístup do registru majetku je již umožněn

Nabytí nemovitostí v Bulharsku zahraničními subjekty

- Zahraniční subjekty nemohou přímo nabývat půdu, vyjma dědictví ex lege, přičemž zděděný majetek by měl být převeden do 3 let od jeho nabytí.
- Zahraniční subjekty mohou nabývat půdu nepřímo – prostřednictvím společnosti založené v Bulharsku.
- Výjimky pro subjekty z členských států EU:

	Občané EU		Právníkové osoby se sídlem v EU
	S trvalým pobytem	Bez trvalého pobytu	
Regulovaná půda, městské pozemky	Po 1.1. 2007	Po roce 2012	Po roce 2012
Zemědělská půda, lesy a lesní půda	Po 1.1. 2007	Po roce 2014	Po roce 2014

Územní plánování a stavební řízení – požadavky na výstavbu

Hlavní fáze:

- **Územní plánování** – zahrnuje schválení podrobného plánu rozvoje a je předpokladem pro realizaci stavby.
- **Zhodnocení vlivu na životní prostředí** – v případě projektů, u nichž se předpokládá, že budou mít dopad na životní prostředí, např. chemické továrny, rafinérie ropy, tepelné elektrárny apod., a projektů majících vliv na chráněné oblasti (rezervace, národní parky apod.) nebo stávající či plánované chráněné zóny (Natura 2000).
- **Povolení stavebních prací** – schválení investičního projektu a vydání stavebního povolení.
- **Realizace stavebních prací** - je třeba učinit řadu standardních úkonů a vypracovat protokoly. Ukončení stavebních prací dokládá osvědčení
- **Uvedení do užívání** - povolení užívání pro kategorii 1 -3 / osvědčení pro účely užívání pro kategorii 4-5 (pouze registrace); 6. kategorie tomuto postupu nepodléhá

Řízení pohledávek

Nástroje používané společnostmi

- **Úvěrové pojištění:** vyšší výskyt, avšak stále omezené
- **Faktoring:** rychlý nárůst v posledních letech
- **Služby úvěrových společností:** zprávy, úvěrové ratingy, úvěrové limity, správa a inkaso pohledávek
- **Právní služby**

Zajištění hmotnými aktivy

Hypotéka a zástava

- **Zajištěný dluh:** stávající/budoucí, vlastní dluh/dluh jiné osoby
- **Předmět zajištění:**
  - **Hypotéka** – vlastnická práva / práva k výstavbě nemovitostí
  - **Zástava** – osobní a movitý majetek, cenné papíry, příjmy
- **Institut:**
  - **Hypotéka** – notářský zápis
  - **Zástava** – předání aktiva
- **Informace o právech pro třetí osoby:**
  - **Hypotéka** – registrace v registru majetku
  - **Zástava** – písemná smlouva s úředně ověřeným datem

Zajištění hmotnými aktivy

Hypotéka a zástava (2)

Realizace zajištění:

- Právo na **přednostní nápravu** z hodnoty majetku
- Věřitel nemá právo sám prodat majetek – vyjma zástavy zajišťující obchodní transakce (věřitel může realizovat prodej bez soudního zásahu, avšak za určitých podmínek)
- Rychlý postup k příkazu k vykonání rozsudku

Zajištění hmotnými aktivy – registrovaná zástava

- **Zástavce** je obchodník – s určitými výjimkami
- **Zajištěný dluh**: stávající/budoucí, vlastní dluh/dluh jiné osoby, prozatímní dluh, dluhy definované jednotlivě/obecně
- **Předmět zajištění**: širší: osobní a movitý majetek, dematerializované cenné papíry, akcie společností, práva duševního vlastnictví, soubor práv, celé obchodní společnosti, případně budoucí aktiva a zastupitelné věci
- **Institut**: písemná forma + notářské osvědčení pro určité kategorie aktiv
- **Informace o právech pro třetí strany**: registrace ve veřejném rejstříku
- **Realizace**: věřitel smí prodat aktiva dle zvláštního postupu

Soudní spory a soudní systém

- 1. března 2008 nabývá účinnosti **nový bulharský občanský soudní řád**
- **Nejvýznamnější změny v systému soudní moci vyplývající z nového občanského soudního řádu:**
  - **V řízení v prvním stupni** – změny pravidel pro předkládání důkazů,
  - **V řízení ve druhém stupni** – omezení odvolání,
  - **V kasačním řízení** – fakultativní řízení
- Uplatnění „**Zvláštních pravidel řízení v občanskoprávních věcech podléhajících právu ES**“ v souladu s právním režimem EU

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Martin Vacek

Tel.: +359 2 926 4274

vacek@peterkapartners.bg